

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1997-1998

3 FEBRUARI 1998

Wetsontwerp betreffende criminele organisaties

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN

Nr. 15 VAN MEVROUW DELCOURT-PÊTRE

Art. 2

Het voorgestelde artikel 342 vervangen als volgt:

«Art. 342. — Elke organisatie bestaande uit meer dan twee personen met als voornaamste oogmerk het op duurzame wijze en in onderling overleg en gestructureerd plegen van misdaden en wanbedrijven die strafbaar zijn met gevangenisstraf van minstens 3 jaar om op onwettige wijze vermogensvoordelen te verkrijgen en waarbij gebruik gemaakt wordt hetzij van intimidatie, bedreiging, geweld, wapens, listige kunstgrepen of corruptie, hetzij van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken, is een misdaad of een wanbedrijf door het enkele feit van het organiseren.»

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-662 - 1996/1997:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

1-662 - 1997/1998:

Nr. 2: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

3 FÉVRIER 1998

Projet de loi relative aux organisations criminelles

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

Nº 15 DE MME DELCOURT-PÊTRE

Art. 2

Remplacer l'article 342 proposé par ce qui suit :

«Art. 342. — Toute organisation composée de plus de deux personnes, qui a pour objectif premier de commettre de manière durable et de façon concertée et structurée des crimes et délits punissables d'un emprisonnement d'au moins 3 ans, afin d'obtenir illégalement des avantages patrimoniaux, en utilisant soit l'intimidation, la menace, la violence, les armes, des manœuvres frauduleuses, ou la corruption, soit des structures commerciales ou autres pour dissimuler ou faciliter la réalisation d'infractions, constitue un crime ou un délit par le seul fait de l'organisation.»

Voir:

Documents du Sénat:

1-662 - 1996/1997:

Nº 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

1-662 - 1997/1998:

Nº 2: Amendements.

Verantwoording	Justification
<p>De voorgestelde tekst heeft tot doel de oorspronkelijke tekst te verbeteren, die niet voldoende duidelijk, precies en gestructureerd is.</p> <p>Ten eerste: al is het uiteindelijke doel van de criminale organisatie ongetwijfeld zich op onwettige wijze te verrijken, dan nog moet duidelijk worden gesteld dat de onmiddellijke bedoeling van de criminale organisatie het plegen van misdaden en wanbedrijven blijft.</p> <p>De huidige definitie in het ontwerp noemt het plegen van misdaden en wanbedrijven als specifieke doelstelling, waardoor het onderscheid tussen het doel en de gebruikte middelen niet duidelijk wordt gemaakt.</p> <p>Vervolgens dient erop te worden gewezen dat de woorden «de werking van publieke overheden of openbare of particuliere ondernemingen af te wenden» erg dubbelzinnig zijn, aangezien men er niet uit kan opmaken of het afwenden van de werking van publieke overheden of openbare ondernemingen een doel op zich is of een middel om onwettige vermogensvoordelen te verkrijgen. Ik meen dat de in het ontwerp opgesomde middelen, te weten intimidatie, bedreiging, geweld, wapens, listige kunstgrepen of corruptie, alsook het gebruik van commerciële structuren, ruimschoots volstaan om de goede werking van publieke overheden of openbare of particuliere ondernemingen te beïnvloeden, zodat die dubbelzinnige zinsnede geschrapt kan worden.</p> <p>Anderzijds is het van essentieel belang in de definitie te vermelden dat het plegen van misdaden en wanbedrijven op duurzame wijze gebeurt. Dit criterium van duurzaamheid maakt duidelijk dat de strafbaarstelling niet van toepassing is op organisaties die bij het nastreven van hun doeleinden uitzonderlijk een misdaad of wanbedrijf plegen.</p> <p>Men mag niet uit het oog verliezen dat de meeste misdaden en wanbedrijven strafbaar zijn met gevangenisstraf van meer dan drie jaar.</p> <p>Het concept duurzaamheid komt bovendien voor in alle definities van georganiseerde criminaliteit waarop het ontwerp is gebaseerd.</p> <p>In de definitie van de werkgroep «drugs en georganiseerde criminaliteit» van de Lid-Staten van de Europese Unie is, net als in de Duitse definitie, sprake van een vrij lange of onbepaalde periode. De Nederlandse definitie heeft het over het «systematisch plegen van misdaden».</p> <p>Ten slotte heeft het voorgestelde amendement tot doel de tekst beter te structureren.</p>	<p>Le texte suggéré veille à combler les lacunes du texte initial consistant en un manque de clarté, de précisions, et de structures.</p> <p>Tout d'abord, si la finalité de l'organisation criminelle est de s'enrichir illicitement, il est bon de préciser que l'objectif premier de l'organisation criminelle reste de commettre des crimes et délit.</p> <p>La définition actuelle du projet en ce qu'elle mentionne comme finalité spécifique «en vue de commettre des crimes et délit...» ne marque pas assez clairement la différence entre les objectifs et les moyens utilisés.</p> <p>Ensuite, les termes «détourner le fonctionnement d'autorités publiques ou d'entreprises publiques ou privées» comportent en eux une grave ambiguïté puisqu'ils ne permettent pas de distinguer si l'objectif est le détournement d'autorités publiques ou d'entreprises publiques, ou s'il s'agit d'un moyen permettant d'acquérir des avantages patrimoniaux illicites. Je considère que les moyens cités dans le projet, à savoir l'intimidation, la menace, la violence, les manœuvres frauduleuses, la corruption ainsi que le recours aux structures commerciales, sont des moyens qui permettent amplement d'influer sur le bon fonctionnement des autorités publiques ou d'entreprises publiques et privées, et que dès lors il n'est nullement besoin de reprendre ce membre de phrase ambigu.</p> <p>D'autre part, l'insertion d'une notion de durée dans la commission de crimes et délit est essentielle. L'ajout de cette notion de temps permet d'écartier d'office du champ de l'incrimination, les organisations qui pourraient être amenées à commettre un crime ou délit de manière occasionnelle dans la réalisation de leurs objectifs.</p> <p>Il ne faut pas perdre de vue que la plupart des crimes et délit sont punissables d'une peine supérieure à trois ans d'emprisonnement.</p> <p>Cette notion de temps est d'ailleurs reprise dans l'ensemble des définitions de la criminalité organisée sur la base desquelles le projet a été réalisé.</p> <p>Ainsi, la définition établie par le groupe de travail «drogues et criminalité organisée» des États membres de l'Union européenne reprend comme critère la notion de temps «sur une période de temps assez longue et indéterminée»; de même la définition allemande reprend les mêmes termes. La définition hollandaise utilise également les termes de «commission systématique de crimes»</p> <p>Finalement l'amendement suggéré veille à présenter le texte de manière plus structurée.</p>
Nr. 16 VAN MEVROUW DELCOURT-PÊTRE	Nº 16 DE MME DELCOURT-PÊTRE
Art. 2	Art. 2
<p>Paragraaf 2 van het voorgestelde artikel 343 vervangen als volgt:</p> <p>«§ 2. Eenieder die een geoorloofde of ongeoorloofde handeling verricht ten voordele van die criminale organisatie, terwijl hij weet dat zijn deelneming bijdraagt tot de oogmerken van die organisatie, zoals omschreven in artikel 342, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank of met een van die straffen alleen. »</p>	<p>Remplacer le § 2 de l'article 343 proposé par ce qui suit:</p> <p>«§ 2. Toute personne qui réalise une activité licite ou illicite au profit de cette organisation criminelle, alors qu'elle sait que sa participation contribue aux objectifs de celle-ci, tels qu'ils sont prévus à l'article 342, est punie d'un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de cent à cinq mille francs ou d'une de ces peines. »</p>

Verantwoording

Het zinsdeel «of moet weten» mag niet blijven staan in de definitie. Het leidt tot een omkering van de bewijslast, hetgeen totaal in strijd is met de grondbeginselen van het strafrecht.

Door de voorgestelde formulering en naar analogie van de verdenking van heling zal de magistraat zich *de facto* moeten buigen over de vraag of de vermeende onwetendheid waarop de beklaagde zich beroept, niet een soort van aanvaarde onwetendheid is, of zelfs een zware of opzettelijke onwetendheid, die maakt dat de rechter de overtuiging krijgt dat de beklaagde onmogelijk niet op de hoogte kan zijn van het feit dat zijn gedrag bijdraagt tot de oogmerken van de criminale organisatie. Indien de magistraat dat doet, zal hij voldoen aan zijn motiveringsplicht als bepaald in artikel 149 van de Grondwet en in artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering.

Anderzijds verwijst de voorgestelde formulering niet meer naar het begrip deelneming noch naar het begrip poging. Dat is niet nodig omdat het om een gewone toepassing gaat van de algemene regels van het Strafwetboek.

Ten slotte maakte de oorspronkelijke tekst van het ontwerp gewag van «deelneming aan de voorbereiding» ofschoon de voorbereidende handelingen van een misdrijf volgens de grondbeginselen van het strafrecht niet strafbaar zijn. Door het amendement sluit het ontwerp opnieuw aan bij deze beginselen.

Nr. 17 VAN MEVROUW DELCOURT-PÊTRE

(Subamendement op amendement nr. 13 van de heer Lallemand)

Art. 2

Het voorgestelde artikel 323 vervangen als volgt :

«Art. 323. — § 1. Eenieder die wetens en willens deel uitmaakt van een vereniging die is opgericht en georganiseerd met het doel een of meer misdaden en wanbedrijven te plegen, en zij die wetens en willens aan die vereniging of aan haar afdelingen munitie, werktuigen tot het plegen van misdaden, een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats verschaffen, worden gestraft:

1° met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar als de vereniging tot doel heeft misdaden te plegen die worden gestraft met opsluiting van minstens twintig jaar;

2° met gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar als de vereniging tot doel heeft andere misdaden te plegen;

3° met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar als de vereniging tot doel heeft wanbedrijven te plegen.

§ 2. Iedere leidinggevende persoon van een vereniging als bedoeld in § 1, alsook de aanstokers tot die vereniging en zij die daarin enig bevel voeren, worden gestraft:

1° met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar als de vereniging tot doel heeft misdaden te plegen die gestraft worden met opsluiting van minstens twintig jaar;

Justification

Le pan de phrase «doit savoir» ne doit pas être maintenu dans la définition. Il s'agit d'un renversement de la charge de la preuve qui est en totale contradiction avec les principes fondamentaux du droit pénal.

Avec la formulation proposée, et par analogie avec la prévention de recel, il reviendra *de facto* au magistrat de se pencher sur la question de savoir si l'ignorance prétendument invoquée par le prévenu n'est pas une sorte d'ignorance acceptée, voire encore d'ignorance grave ou volontaire, qui amènera le juge à penser que le prévenu ne pouvait pas ne pas savoir que son comportement contribue aux objectifs de l'organisation criminelle. Si le magistrat accomplit cette démarche, il aura rempli son devoir de motivation tel que prévu à l'article 149 de la Constitution et à l'article 195 du Code d'instruction criminelle.

D'autre part, la formulation proposée ne se réfère plus à la notion de participation ni à celle de tentative. Il n'est pas nécessaire de le faire dans la mesure où il ne s'agit que de la simple application des dispositions générales du Code pénal.

Finalement, le texte initial du projet se référail «à la participation à la préparation ...», or selon les principes fondamentaux du droit pénal, les actes de préparation d'une infraction ne sont pas punissables. L'amendement permet de remettre le projet en concordance avec ces principes.

Nº 17 DE MME DELCOURT-PÊTRE

(Sous-amendement à l'amendement n° 13 de M. Lallemand)

Art. 2

Remplacer l'article 323 proposé par le texte suivant :

«Art. 323. — § 1er. Toute personne qui fait sciemment et volontairement partie d'une association formée et organisée dans le but de commettre un ou plusieurs crimes et délits, ainsi que ceux qui ont sciemment et volontairement fourni à cette association ou à ses divisions, munitions, instruments de crime, logements, retraite ou lieux de réunions, sont punis :

1° d'un emprisonnement de six mois à cinq ans si l'association a pour but la perpétration de crimes emportant au moins vingt ans de réclusion;

2° d'un emprisonnement de deux mois à trois ans si l'association a pour but la perpétration d'autres crimes;

3° d'un emprisonnement d'un mois à deux ans si l'association a pour but la perpétration de délits.

§ 2. Toute personne dirigeant une association telle que visée au § 1er, ainsi que les provocateurs de cette association et ceux qui y exercent un commandement quelconque sont punis :

1° de la réclusion de cinq ans à dix ans si l'association a pour but la perpétration de crimes emportant au moins vingt ans de réclusion;

2° met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar als de vereniging tot doel heeft andere misdaden te plegen;

3° met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar als de vereniging tot doel heeft wanbedrijven te plegen. »

Verantwoording

Dankzij amendement nr. 13 ontstaat een synergie tussen bendevorming en de criminale organisatie, waarbij deze laatste strafbaarstelling een objectieve verzwarende omstandigheid van de bendevorming wordt.

Wij delen deze benadering. Het voorgestelde artikel 323 mist echter duidelijkheid omdat het niet aangeeft wat onder «vereniging» verstaan moet worden.

Met de in amendement nr. 13 voorgestelde formulering wordt de indruk gewerkt dat al wie deel uitmaakt van een vereniging, gestraft kan worden.

Het voorgestelde subamendement corrigeert deze leemte door de artikelen 322 en 323 samen te smelten. Deze werkwijze heeft het voordeel dat de tekst ook duidelijker wordt.

2° d'un emprisonnement de deux ans à cinq ans si l'association a pour but la perpétration d'autres crimes;

3° d'un emprisonnement de six mois à trois ans si l'association a pour but la perpétration de délits. »

Justification

L'amendement n° 13 permet de créer une synergie entre l'association de malfaiteurs et l'organisation criminelle, en faisant de cette dernière incrimination une circonstance aggravante objective de l'association de malfaiteurs.

Nous partageons cette approche. L'article 323 proposé manque cependant de précision, dans la mesure où il ne précise pas ce qu'il y a lieu d'entendre par «association».

Tel que rédigé, il pourrait laisser supposer que toute personne faisant partie d'une association est susceptible d'être sanctionnée.

Le sous-amendement suggéré corrige cette lacune en proposant une fusion des articles 322 et 323. Ce procédé a le mérite d'apporter également une clarification de texte.

Andrée DELCOURT-PÊTRE.

Nr. 18 VAN DE REGERING

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt:

«Artikel 2. — Het opschrift van hoofdstuk I in titel VI van boek II van het Strafwetboek wordt vervangen als volgt:

«Hoofdstuk I. Vereniging met het oogmerk om een of meer misdaden of wanbedrijven te plegen en criminale organisaties. »

Nr. 19 VAN DE REGERING

Art. 2bis (nieuw)

Een artikel 2bis (nieuw) invoegen, luidende:

«Artikel 2bis. — In artikel 322 van het Strafwetboek worden de woorden «met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen» vervangen door de woorden «met het oogmerk om een of meer misdaden of wanbedrijven te plegen. »

Nr. 20 VAN DE REGERING

Art. 2ter (nieuw)

Een artikel 2ter (nieuw) invoegen, luidende:

Nº 18 DU GOUVERNEMENT

Art. 2

Remplacer cet article par ce qui suit:

«Article 2. — L'intitulé du chapitre Ier, titre VI, livre II, du Code pénal est remplacé comme suit:

«Chapitre Ier. De l'association formée dans le but de commettre un ou plusieurs crimes ou délits et de l'organisation criminelle. »

Nº 19 DU GOUVERNEMENT

Art. 2bis (nouveau)

Insérer un article 2bis (nouveau), libellé comme suit:

«Article 2bis. — À l'article 322 du Code pénal, les mots «dans le but d'attenter aux personnes ou aux propriétés» sont remplacés par les mots «dans le but de commettre un ou plusieurs crimes ou délits. »

Nº 20 DU GOUVERNEMENT

Art. 2ter (nouveau)

Insérer un article 2ter (nouveau), libellé comme suit:

«Artikel 2ter. — Tussen de artikelen 324 en 325 van het Strafwetboek worden de artikelen 324bis en 324ter ingevoegd, luidende :

«Artikel 324bis. — Met criminale organisatie wordt bedoeld iedere gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die duurt in de tijd, met als oogmerk het in onderling overleg plegen van misdaden en wanbedrijven die strafbaar zijn met gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf om vermogensvoordelen te verkrijgen en, in voorkomend geval, de werking van publieke overheden af te wenden en waarbij gebruik gemaakt wordt van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie of waarbij commerciële of andere structuren worden aangewend om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken.

Artikel 324ter. — § 1. Iedere persoon die, willens en wetens, deel uitmaakt van een criminale organisatie, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank of met een van die straffen alleen, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op een van de wijzen bedoeld in de artikelen 66 en volgende.

§ 2. Iedere persoon die deelneemt aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van die criminale organisatie, terwijl hij weet dat zijn deelneming bijdraagt tot de oogmerken van die organisatie, zoals omschreven in artikel 324bis, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank of met een van die straffen alleen.

§ 3. Iedere persoon die deelneemt aan het nemen van welke beslissing dan ook in het raam van de activiteiten van de criminale organisatie, terwijl hij weet dat zijn deelneming bijdraagt tot de oogmerken van die organisatie, zoals omschreven in artikel 324bis, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot honderdduizend frank of met een van die straffen alleen.

§ 4. Iedere leidinggevende persoon van de criminale organisatie wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend frank tot tweehonderdduizend frank of met een van die straffen alleen. »

Nr. 21 VAN DE REGERING

Art. 2quater (nieuw)

Een artikel 2quater (nieuw) invoegen, luidende :

«Artikel 2quater. — In artikel 325 van het Strafwetboek worden de woorden «en 324» vervangen door de woorden «324 en 324ter. »

«Article 2ter. — Il est inséré entre les articles 324 et 325 du Code pénal les articles 324bis et 324ter, rédigés comme suit :

«Article 324bis. — Constitue une organisation criminelle l'association structurée de plus de deux personnes, établie dans le temps, en vue de commettre de façon concertée des crimes et délits punissables d'un emprisonnement de trois ans ou d'une peine plus grave, pour obtenir des avantages patrimoniaux et, le cas échéant, détourner le fonctionnement d'autorités publiques, en utilisant l'intimidation, la menace, la violence, des manœuvres frauduleuses ou la corruption ou en recourant à des structures commerciales ou autres pour dissimuler ou faciliter la réalisation des infractions.

Article 324ter. — § 1er. Toute personne qui, volontairement et sciemment, fait partie d'une organisation criminelle, est punie d'un emprisonnement de un an à trois ans et d'une amende de 100 francs à 5 000 francs ou d'une de ces peines seulement, même si elle n'a pas l'intention de commettre une infraction dans le cadre de cette organisation ni de s'y associer d'une des manières prévues par les articles 66 et suivants.

§ 2. Toute personne qui participe à la préparation ou à la réalisation de toute activité licite de cette organisation criminelle, alors qu'elle sait que sa participation contribue aux objectifs de celle-ci, tels qu'ils sont prévus à l'article 324bis, est punie d'un emprisonnement de un an à trois ans et d'une amende de 100 francs à 5 000 francs ou d'une de ces peines seulement.

§ 3. Toute personne qui participe à toute prise de décision dans le cadre des activités de l'organisation criminelle, alors qu'elle sait que sa participation contribue aux objectifs de celle-ci, tels qu'ils sont prévus à l'article 324bis, est punie de la réclusion de cinq ans à dix ans et d'une amende de 500 francs à 100 000 francs ou d'une des ces peines seulement.

§ 4. Toute personne dirigeante de l'organisation criminelle est punie de la réclusion de dix ans à quinze ans et d'une amende de 1 000 francs à 200 000 francs ou d'une de ces peines seulement. »

Nº 21 DU GOUVERNEMENT

Art. 2quater (nouveau)

Insérer un article 2quater (nouveau), libellé comme suit :

«Article 2quater. — À l'article 325 du Code pénal, les termes «et 324» sont remplacés par les termes «324 et 324ter. »

Verantwoording

Overeenkomstig de conclusies van de parlementaire commissie belast met een onderzoek naar de georganiseerde misdaad in België heeft de regering, uit coördinatieoverwegingen, de nieuwe bepalingen inzake de criminale organisaties nauwer laten aansluiten bij de bepalingen betreffende bendevorming. Daarmee wordt de door het amendement van senator Lallemand voorgestelde structuur gevuld. Teneinde niet te raken aan de bepalingen die gelden voor de bendevorming, stelt de regering voor om twee nieuwe artikelen in het Strafwetboek op te nemen, nl. de artikelen 324bis en 324ter.

Inzake de definitie van het begrip «criminale organisatie» heeft de regering erop toegezien dat de verenigingen die als doel hebben politieke invloed uit te oefenen, duidelijk niet onder de nieuwe strafbaarstelling zouden vallen. De nieuwe tekst weerspiegelt de trend die zich thans op het niveau van de Europese Unie ontwikkelt: de afleiding van de overheid is een eventuele doelstelling die noodzakelijkerwijs bovenop het hoofddoel, nl. het winstbejag, wordt nagestreefd.

Andere elementen van de Europese definitie zijn eveneens overgenomen, inzonderheid de vereiste van een «gestructureerde vereniging» en van een «in de tijd opgezette» vereniging. Deze laatste omschrijving wordt verkozen in de plaats van de woorden «op duurzame wijze», die er inderdaad zouden kunnen toe leiden dat echte criminale organisaties buiten het toepassingsveld van de wet vallen. Het is immers niet denkbeeldig dat men in onze samenleving, waar alles zeer snel gaat, een criminale organisatie gaat oprichten met een zeer specifieke en een in de tijd duidelijk beperkte doelstelling (bijv. 1 maand, 6 maanden), die daarna verdwijnt om even later weer in een andere vorm op te duiken (een beetje zoals de handelsvennootschappen). Zou de criminale organisatie «voor bepaalde duur» worden opgericht, dan bestaat de kans dat zij niet als «duurzaam» wordt beschouwd, hoewel zij hoe dan ook onder het toepassingsveld van de wet dient te vallen.

Wat de verschillende vormen van participatie betreft, zijn wij zo dicht mogelijk bij de door de Kamer goedgekeurde tekst gebleven en hebben wij daarin ook de door de parlementaire onderzoekscommissie geuite wensen willen opnemen. Het deel uitmaken van een criminale organisatie moet opzettelijk zijn. Om alle twijfels in verband met de opzettelijkheid van het lidmaatschap weg te nemen, zijn de woorden «willens en wetens» ingevoegd. Dit veronderstelt dus een positieve instelling van de betrokken persoon, die bijgevolg met kennis van zaken heeft gehandeld.

Inzake de deelname aan de toegelaten activiteiten en aan de besluitvorming wordt vereist dat de betrokken persoon weet dat zijn deelname bijdraagt tot de doelstellingen van de criminale organisatie. Dit criterium is nauwkeuriger dan gewoonweg weet hebben van de aard van de criminale organisatie en maakt het mogelijk om enkel vormen van vrijwillige en gekarakteriseerde deelname in overweging te nemen. De woorden «moet weten» die nodeloos twijfels doen rijzen over de opzettelijkheid van de misdaad, zijn geschrapt.

In de lijn van de door de parlementaire onderzoekscommissie geformuleerde wensen, zijn voornoemde wijzigingen er eveneens op gericht te voorkomen dat deze bepalingen kunnen worden geïnterpreteerd als een invoering van de omkering van de bewijslast.

Nr. 22 VAN DE REGERING

Art. 3

In dit artikel de woorden «de artikelen 342 tot 345» vervangen door de woorden «de artikelen 324bis en 324ter».

Justification

Conformément aux conclusions de la commission parlementaire chargée d'enquêter sur la criminalité organisée en Belgique, le Gouvernement, dans un souci de coordination, a rapproché les nouvelles dispositions sur l'organisation criminelle de celles sur l'association de malfaiteurs, suivant en cela la structure proposée par l'amendement du sénateur Lallemand. Par souci de ne pas toucher aux dispositions sur l'association de malfaiteurs, le Gouvernement propose de créer deux nouveaux articles 324bis et 324ter dans le Code pénal.

En ce qui concerne la définition de l'organisation criminelle, le Gouvernement a veillé à clarifier le fait que les organisations ayant pour objet d'exercer une influence politique ne sont pas visées par la nouvelle incrimination. La nouvelle rédaction s'inspire de celle qui se dégage actuellement sur le plan de l'Union européenne: le détournement des autorités publiques est un but éventuel nécessairement cumulatif par rapport au but principal qui est la réalisation de profits.

D'autres éléments de la définition européenne ont également été retenus, en particulier l'exigence d'une «association structurée» et d'une association «établissement dans le temps». Cette dernière formulation est préférée aux termes «de manière durable», qui pourraient conduire à exclure de véritables organisations criminelles du champ d'application de la loi. En effet, dans une société où tout va vite, on peut très bien concevoir qu'une organisation criminelle se crée avec un objectif spécifique limité très précisément dans le temps (1 mois, 6 mois par exemple), puis qu'elle disparaît pour réapparaître sous une autre forme (un peu comme les sociétés commerciales). Dans la mesure où elle sera créée «à durée déterminée», elle pourrait ne pas être considérée comme «duriable», alors qu'elle devrait en tout état de cause pouvoir être couverte par la loi.

En ce qui concerne les formes de participation, on est resté le plus proche possible du texte adopté par la Chambre, tout en intégrant les souhaits exprimés par la commission parlementaire d'enquête. L'appartenance à l'organisation criminelle doit être intentionnelle. Pour enlever tout doute quant à ce caractère intentionnel, on a inséré les termes «volontairement et scientement», ce qui suppose une attitude positive, en connaissance de cause, de la personne concernée.

Pour la participation aux activités licites et aux prises de décision, on exige que la personne sache que sa participation contribue aux objectifs de l'organisation criminelle. Ce critère est plus exigeant que celui de la simple connaissance du caractère d'organisation criminelle. Il permet de ne retenir que des formes de participation volontaire et caractérisée. On a supprimé les termes «doit savoir» qui suscitent inutilement un doute sur le caractère intentionnel de l'infraction.

Ces modifications sont également destinées à éviter, dans la ligne des souhaits exprimés par la commission parlementaire d'enquête, que ces dispositions ne puissent être interprétées comme instaurant un renversement de la charge de la preuve.

Nº 22 DU GOUVERNEMENT

Art. 3

Dans cet article, remplacer les mots «aux articles 342 à 345» par les mots «aux articles 324bis et 324ter».

Nr. 23 VAN DE HEREN ERDMAN EN DESMEDT

(Subamendement op amendement nr. 20 van de regering)

Art. 2

In het voorgestelde artikel 324bis de woorden «en, in voorkomend geval, de werking van publieke overheden af te wenden» doen vervallen.

Frederik ERDMAN.
Claude DESMEDT.

Nr. 24 VAN DE HEER BOUTMANS EN MEVROUW DARDENNE

(Subamendement op amendement nr. 19 van de regering)

Het voorgestelde artikel 2bis vervangen als volgt:

«Art. 2bis. — In artikel 322 van het Strafwetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) De woorden «met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen» worden vervangen door de woorden «met het oogmerk om een of meer misdaden of wanbedrijven te plegen».

B) Het artikel wordt aangevuld met de volgende zin: «Organisaties die zijn opgericht met een politiek doel of met een rechtmatig maatschappelijk doel, worden in geen geval als bende beschouwd in de zin van dit artikel, zelfs niet indien misdrijven worden gepleegd in het nastreven van dat doel.»

Eddy BOUTMANS.
Martine DARDENNE.

Nr. 25 VAN DE HEER ERDMAN

(Subamendement op amendement nr. 20 van de regering)

Art. 2ter

Het voorgestelde artikel 324bis vervangen als volgt:

«Art. 324bis. — Met criminale organisatie wordt bedoeld iedere gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die duurt in de tijd, waarbij:

1° het in onderling overleg plegen van misdaden en wanbedrijven zoals bedoeld in artikel 90ter, §§ 2, 3 en 4, van het Wetboek van Strafvordering wordt beoogd;

2° om daardoor vermogensvoordelen te verkrijgen;

3° en waarbij gebruik wordt gemaakt van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of

Nº 23 DE MM. ERDMAN ET DESMEDT

(Sous-amendement à l'amendement n° 20 du Gouvernement)

Art. 2

À l'article 324bis proposé, supprimer les mots «et, le cas échéant, détourner le fonctionnement d'autorités publiques».

Nº 24 DE M. BOUTMANS ET MME DARDENNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 19 du Gouvernement)

Remplacer l'article 2bis proposé par les dispositions suivantes:

«Art. 2bis. — À l'article 322 du Code pénal sont apportées les modifications suivantes :

A) Les mots «dans le but d'attenter aux personnes ou aux propriétés» sont remplacés par les mots «dans le but de commettre un ou plusieurs crimes ou délits».

B) L'article est complété par la phrase suivante : «Les organisations créées dans un but politique ou un but social légitime ne sont en aucun cas considérées comme des associations de malfaiteurs au sens du présent article, même si des infractions sont commises dans la poursuite de ce but.»

Nº 25 DE M. ERDMAN

(Sous-amendement à l'amendement n° 20 du Gouvernement)

Art. 2ter

Remplacer l'article 324bis proposé par la disposition suivante:

«Art. 324bis. — Constitue une organisation criminelle l'association structurée de plus de deux personnes, établie dans le temps :

1° qui vise à commettre de façon concertée des crimes et délits au sens de l'article 90ter, §§ 2, 3 et 4, du Code d'instruction criminelle;

2° pour obtenir ainsi des avantages patrimoniaux;

3° en utilisant l'intimidation, la menace, la violence, des manœuvres frauduleuses ou la corrup-

corruptie, of waarbij commerciële of andere structuren worden aangewend om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken. »

Verantwoording

Uit de thans voorgestelde redactie van de definitie blijkt duidelijk(er) dat de vermelde voorwaarden wel degelijk cumulatief dienen vervuld te zijn opdat men zou kunnen gewagen van een criminale organisatie.

De weglatting van de fel omstreden zinsnede «en, in voorkomend geval, de werking van publieke overheden af te wenden» werd reeds voorgesteld in amendement nr. 19. Het kan en mag immers niet de bedoeling zijn van dit wetsontwerp de toepassing van het begrip «criminale organisatie» uit te breiden naar politieke verenigingen, syndicale actiegroepen, milieubeschermingsorganisaties, dierenrechtenorganisaties,...

Daarenboven is het aangewezen te verwijzen naar misdaden en wanbedrijven waarvan de wetgever reeds de zwaarwichtigheid explicet heeft erkend, door het afsluisteren, kennismeten en opnemen van privé-communicatie en -telecommunicatie toe te laten overeenkomstig artikel 90ter, § 1, eerder dan een loutere verwijzing naar een strafmaat, zijnde in casu een gevangenisstraf van een tot drie jaar en/of een geldboete van honderd tot vijfduizend frank.

Nr. 26 VAN DE HEER ERDMAN

(Subamendement op amendement nr. 20 van de regering)

Art. 2ter

Het voorgestelde artikel 324ter vervangen als volgt:

«Art. 324ter. — § 1. Het enkele feit van het inrichten der criminale organisatie is strafbaar: de oprichter en de leidende persoon van die criminale organisatie worden gestraft:

- met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar, indien de criminale organisatie ten doel heeft misdaden te plegen waarop levenslange opsluiting, levenslange hechtenis of opsluiting van twintig tot dertig jaar, vijftien tot twintig jaar of tien tot vijftien jaar gesteld is;

- met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar indien de criminale organisatie is opgericht om andere misdaden te plegen;

- en met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar, indien de criminale organisatie is opgericht om wanbedrijven te plegen.

§ 2. Ieder die deelneemt aan het nemen van welke beslissing ook, in het raam van de activiteiten van de criminale organisatie, terwijl hij het misdagig karakter van die organisatie kent of moet kennen, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar.

§ 3. Ieder die deelneemt aan de voorbereiding of de uitvoering van enige activiteit van de criminale organisatie en die weet of moet weten dat zijn deelname bijdraagt tot de doelstellingen van die criminale organisatie, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar.

tion ou en recourant à des structures commerciales ou autres pour dissimuler ou faciliter la réalisation des infractions. »

Justification

Il ressort (plus) clairement de la formulation de la définition proposée par la voie de l'amendement que toutes les conditions doivent être remplies pour que l'on puisse parler d'une organisation criminelle.

La suppression du membre de phrase très contesté: «et, le cas échéant, détourner le fonctionnement d'autorités publiques», a déjà été proposée par l'amendement n° 19. En effet, l'objet du présent projet ne saurait être d'étendre la notion d'«organisation criminelle» aux associations politiques, aux syndicats, aux organisations de protection de l'environnement, aux organisations qui défendent les droits des animaux,...

Il convient, en outre, de faire référence aussi aux crimes et délits dont le législateur a explicitement reconnu la gravité en autorisant les écoutes, la prise de connaissance et l'enregistrement de communications et de télécommunications privées en application de l'article 90ter, § 1er, et non pas seulement à une peine, *in casu* un emprisonnement de un à trois ans et/ou une amende de 100 francs à 5 000 francs.

Nº 26 DE M. ERDMAN

(Sous-amendement à l'amendement n° 20 du Gouvernement)

Art. 2ter

Remplacer l'article 324ter proposé par la disposition suivante :

«Art. 324ter. — § 1er. Le seul fait de constituer l'organisation criminelle est punissable : la personne qui a mis cette organisation criminelle sur pied et celle qui la dirige sont punies :

- *d'une réclusion de dix ans à quinze ans, si l'organisation criminelle a pour but de commettre des crimes punissables, de la réclusion à perpétuité, de la détention à perpétuité ou d'une réclusion de vingt à trente ans, de quinze à vingt ans ou de dix à quinze ans;*

- *d'une réclusion de cinq ans à dix ans, si l'organisation criminelle a été créée en vue de commettre d'autres crimes;*

- *d'un emprisonnement de deux ans à cinq ans, si l'organisation criminelle a été créée en vue de commettre des délits.*

§ 2. Toute personne qui participe à toute prise de décision dans le cadre des activités de l'organisation criminelle, alors qu'elle connaît ou doit connaître le caractère criminel de cette organisation, est punie d'un emprisonnement de deux ans à cinq ans.

§ 3. Toute personne qui participe à la préparation ou à la réalisation de toute activité de l'organisation criminelle et qui sait ou doit savoir que sa participation contribue aux objectifs de celle-ci, est punie d'un emprisonnement de un an à trois ans.

§ 4. Ieder die, zelfs zonder deel te nemen aan de voorbereiding of de uitvoering van een misdrijf, aangeworven is door of toegetreden is tot een criminale organisatie, terwijl hij het misdadig karakter kent of moet kennen, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar. »

Verantwoording

Dit amendement neemt de bepalingen over van artikel 342, §§ 2 tot en met 5, zoals voorgesteld door amendement nr. 1 en gecorrigeerd door amendement nr. 6, rekening houdend met de nieuwe structuur.

Nr. 27 VAN DE HEER ERDMAN

Art. 2*quinquies* (nieuw)

Erwordteenartikel 2*quinquies*ingevoegd,luidende:

*«Art. 2*quinquies*. — In het Strafwetboek wordt een artikel 325bis ingevoegd, luidende:*

«Art. 325bis. — De activa van de rechtspersonen bedoeld in artikel 324bis, 3°, waarover een of meer leden van de criminale organisatie controle uitoefenen, maken het voorwerp uit van het misdrijf in de zin van artikel 42, 1°, en worden verbeurdverklaard, ook indien zij geen eigendom zijn van de veroordeelde, zonder dat deze verbeurdverklaring nochtans de rechten van derden op de goederen die het voorwerp kunnen uitmaken van de verbeurdverklaring schaadt. »

Verantwoording

Dit amendement neemt de bepaling over van artikel 344, zoals voorgesteld door amendement nr. 1.

Frederik ERDMAN.

Nr. 28 VAN DE HEER RAES

Art. 2

In het voorgestelde artikel 342 de woorden «of de werking van publieke overheden of openbare of particuliere ondernemingen af te wenden» doen vervallen.

Verantwoording

Wanneer men de toelichting door de regering leest bij het ontwerp dat werd ingediend in de Kamer, dan is het duidelijk dat de regering van de noodzaak om criminale organisaties aan te pakken, gebruik wil maken om ook organisaties die volgens de regering niet politiek correct zijn te treffen.

De regering schrijft in haar toelichting letterlijk: «Door te verwijzen naar het beïnvloeden van de werking van de publieke overheden, worden niet alleen de criminale organisaties beoogd die dit doel nastreven om hun lucratieve activiteiten te realiseren, maar ook de extremistische groeperingen en organisaties van terroristische aard waarvan de doelstelling specifiek politiek van aard is.»

§ 4. Toute personne qui, même sans participer à la préparation ou à la réalisation d'une infraction, a été engagée par une organisation criminelle ou y a adhéré, dont elle connaît le caractère criminel, est punie d'un emprisonnement de six mois à deux ans. »

Justification

Le présent amendement reprend les dispositions de l'article 342, §§ 2 à 5, telles qu'elles ont été proposées par la voie de l'amendement n° 1 et corrigées par la voie de l'amendement n° 6, compte tenu de la nouvelle structure.

Nº 27 DE M. ERDMAN

Art. 2*quinquies* (nouveau)

Insérer un article 2*quinquies*, qui est rédigé comme suit:

*«Art. 2*quinquies*. — Dans le Code pénal est inséré un article 325bis, qui est rédigé comme suit:*

«Art. 325bis. — Les actifs des personnes morales visées à l'article 324bis, § 1er, 3°, sur lesquels un ou plusieurs membres de l'organisation criminelle exercent un contrôle, constituent l'objet de l'infraction au sens de l'article 42, 1°, et sont confisqués, même s'ils ne sont pas la propriété du condamné, mais de telle manière que les droits de tiers sur les biens qui peuvent faire l'objet de la confiscation ne soient pas lésés. »

Justification

Le présent amendement reprend les dispositions de l'article 344 tel qu'il a été proposé par la voie de l'amendement n° 1.

Nº 28 DE M. RAES

Art. 2

À l'article 342 proposé, supprimer les mots «ou détourner le fonctionnement d'autorités publiques ou d'entreprises publiques ou privées».

Justification

Il est clair, à la lecture de l'exposé des motifs du projet qu'il a déposé à la Chambre, que le Gouvernement entend profiter de la nécessité de s'attaquer aux organisations criminelles pour toucher également les organisations qui, à ses yeux, ne sont pas politiquement correctes.

Voici ce que le Gouvernement écrit littéralement dans son exposé des motifs: «Par la référence à l'influence sur le fonctionnement des autorités publiques, on couvre non seulement les organisations criminelles qui poursuivent ce but pour asseoir leurs activités lucratives, mais également les groupes extrémistes et les organisations de caractère terroriste qui poursuivraient ce but avec une finalité politique.»

Wat de regering bedoelt met «extremistische organisaties» is onduidelijk, aangezien geen enkele wet dat begrip definieert. Wel leert de praktijk ons dat de regering dat begrip «extremistisch» naar eigen politiek goeddunken invult. Elke organisatie die een misdrijf begaat zelfs zonder de bedoeling vermogensvoordelen te bekomen, maar met de bedoeling de overheid of een bedrijf te beïnvloeden, is dus een potentieel criminale organisatie met alle gevolgen van dien aard.

Deze wet wordt pas aanvaardbaar wanneer zij uitsluitend criminale organisaties van gemeen recht viseert, en politieke organisaties die de publieke opinie en de overheid willen beïnvloeden met rust laat. Dat kan heel eenvoudig, door in de tekst van artikel 342 de verwijzing naar het afwenden van de werking van publieke overheden of ondernemingen te schrappen. Aldus blijft strafbaar de organisatie die gestructureerd misdrijven pleegt om op onwettige wijze vermogensvoordelen te verkrijgen en daarbij illegale middelen gebruikt.

Roeland RAES.

Nr. 29 VAN DE REGERING

Art. 2

Dit artikel vervangen door de volgende bepalingen:

«Art. 2. — Het opschrift van het eerste hoofdstuk in titel VI van boek II van het Strafwetboek wordt vervangen als volgt:

«Hoofdstuk I. — Vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen en eigendommen en criminale organisatie.»

Art. 2bis. — Tussen de artikelen 324 en 325 van het Strafwetboek worden de artikelen 324bis en 324ter ingevoegd, luidende :

Art. 324bis. — Met criminale organisatie wordt bedoeld iedere gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die duurt in de tijd, met als oogmerk het in onderling overleg plegen van misdaden en wanbedrijven die strafbaar zijn met gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf, om direct of indirect vermogensvoordelen te verkrijgen, en waarbij gebruik gemaakt wordt van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of waarbij commerciële of andere structuren worden aangewend om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken.

Art. 324ter. — § 1. Iedere persoon die, willens en wetens, deel uitmaakt van een criminale organisatie, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank of met een van die straffen alleen, ook al heeft hij niet de bedoeling een misdrijf in het raam van die organisatie te plegen of daaraan deel te nemen op een van de wijzen bedoeld in de artikelen 66 en volgende.

§ 2. Iedere persoon die deelneemt aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activi-

On ne voit pas clairement ce que le Gouvernement entend par «organisations extrémistes», étant donné qu'aucune loi ne définit cette notion. L'expérience nous apprend toutefois que le Gouvernement interprète la notion d'«extrémiste» comme bon lui semble politiquement. Toute organisation qui commet une infraction, même sans avoir l'intention d'obtenir des avantages patrimoniaux, mais dans le but d'influencer une autorité ou une entreprise, est donc une organisation criminelle potentielle, avec toutes les conséquences que cela implique.

La loi en projet n'est acceptable que si elle vise exclusivement les organisations criminelles de droit commun, sans toucher aux organisations politiques qui veulent influencer l'opinion publique et les autorités publiques. C'est très facile à réaliser, en supprimant du texte de l'article 342 la référence au détournement du fonctionnement d'autorités publiques ou d'entreprises. Reste ainsi punissable, l'organisation qui commet des infractions de manière structurée pour obtenir illicitemente des avantages patrimoniaux et utilise à cette fin des moyens illégaux.

Nº 29 DU GOUVERNEMENT

Art. 2

Remplacer cet article par les dispositions suivantes:

«Art. 2. — L'intitulé du chapitre Ier, titre VI, livre II du Code pénal est remplacé comme suit:

«Chapitre Ier. — De l'association formée dans le but d'attenter aux personnes et aux propriétés et de l'organisation criminelle.»

Art. 2bis. — Il est inséré entre les articles 324 et 325 du Code pénal des articles 324bis et 324ter, rédigés comme suit:

Art. 324bis. — Constitue une organisation criminelle l'association structurée de plus de deux personnes, établies dans le temps, en vue de commettre de façon concertée des crimes et délits punissables d'un emprisonnement de trois ans ou d'une peine plus grave, pour obtenir, directement ou indirectement, des avantages patrimoniaux, en utilisant l'intimidation, la menace, la violence, des manœuvres frauduleuses ou la corruption ou en recourant à des structures commerciales ou autres pour dissimuler ou faciliter la réalisation des infractions.

Art. 324ter. — § 1er. Toute personne qui, volontairement et sciemment, fait partie d'une organisation criminelle, est punie d'un emprisonnement de un an à trois ans et d'une amende de cent à cinq mille francs ou d'une de ces peines seulement, même si elle n'a pas l'intention de commettre une infraction dans le cadre de cette organisation ni de s'y associer d'une des manières prévues par les articles 66 et suivants.

§ 2. Toute personne qui participe à la préparation ou à la réalisation de toute activité licite de cette orga-

teit van die criminale organisatie, terwijl hij weet dat zijn deelname bijdraagt tot de oogmerken van deze criminale organisatie, zoals bedoeld in artikel 324bis, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank of met een van die straffen alleen.

§ 3. Iedere persoon die deelneemt aan het nemen van welke beslissing ook in het raam van de activiteiten van de criminale organisatie, terwijl hij weet dat zijn deelname bijdraagt tot de oogmerken van deze criminale organisatie, zoals bedoeld in artikel 324bis, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot honderdduizend frank of met een van die straffen alleen.

§ 4. Iedere leidinggevende persoon van de criminale organisatie wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend frank tot tweehonderdduizend frank of met een van die straffen alleen. »

Art. 2ter. — In artikel 325 van het Strafwetboek worden de woorden «en 324» vervangen door de woorden «324 en 324ter».

Verantwoording

Overeenkomstig de conclusies van de parlementaire commissie belast met een onderzoek naar de georganiseerde misdaad in België heeft de regering, uit coordinatieoverwegingen, de nieuwe bepalingen inzake de criminale organisaties nauwer laten aansluiten bij de bepalingen betreffende bendevorming. Daarmee wordt de door het amendement van senator Lallemand voorgestelde structuur gevuld. Teneinde niet te raken aan de bepalingen die gelden voor de bendevorming, stelt de regering voor om twee nieuwe artikelen in het Strafwetboek op te nemen, namelijk de artikelen 324bis en 324ter.

Inzake de definitie van het begrip «criminale organisatie» heeft de regering erop toegezien dat de verenigingen die als doel hebben politieke invloed uit te oefenen, duidelijk niet onder de nieuwe strafbaarstelling zouden vallen. Iedere wijziging naar deze finaliteit wordt door onderhavig amendement uit het wetontwerp geschrapt. Bovendien preciseert de tekst dat de verkrijging van vermogensvoordelen alle voordelen inhoudt die zowel direct als indirect verkregen zijn door het plegen van de misdrijven die door deze bepaling geviseerd worden.

Twee nieuwe elementen worden opgenomen uit de definitie die omvat is in het voorstel van gemeenschappelijk optreden van de Europese Unie, inzonderheid de vereiste van een «gestructureerde vereniging» en van een «in de tijd opgezette» vereniging. Deze laatste omschrijving wordt verkozen in de plaats van de woorden «op duurzame wijze», die er inderdaad zouden kunnen toe leiden dat echte criminale organisaties buiten het toepassingsveld van de wet vallen. Het is immers niet denkbeeldig dat men in onze samenleving, waar alles zeer snel gaat, een criminale organisatie gaat oprichten met een zeer specifieke en een in de tijd duidelijk beperkte doelstelling (bijvoorbeeld een maand, zes maanden), die daarna verdwijnt om even later weer in een andere vorm op te duiken (een beetje zoals de handelsvennootschappen). Zou de criminale organisatie «voor bepaalde duur» worden opgericht, dan bestaat de kans dat zij niet als «duurzaam» wordt beschouwd, hoewel zij hoe dan ook onder het toepassingsveld van de wet dient te vallen.

Wat de verschillende vormen van participatie betreft, zijn wij zo dicht mogelijk bij de door de Kamer goedgekeurde tekst geble-

nisation criminelle, alors qu'elle sait que sa participation contribue aux objectifs de celle-ci, tels qu'ils sont prévus à l'article 324bis, est punie d'un emprisonnement de un an à trois ans et d'une amende de cent à cinq mille francs ou d'une de ces peines seulement.

§ 3. Toute personne qui participe à toute prise de décision dans le cadre des activités de l'organisation criminelle, alors qu'elle sait que sa participation contribue aux objectifs de celle-ci, tels qu'ils sont prévus à l'article 324bis, est punie de la réclusion de cinq ans à dix ans et d'une amende de cinq cents à cent mille francs ou d'une de ces peines seulement.

§ 4. Toute personne dirigeante de l'organisation criminelle est punie de la réclusion de dix ans à quinze ans et d'une amende de mille à deux cent mille francs ou d'une de ces peines seulement. »

Art. 2ter.—À l'article 325 du Code pénal, les mots «et 324» sont remplacés par les mots «324 et 324ter».

Justification

Conformément aux conclusions de la commission parlementaire chargée d'enquêter sur la criminalité organisée en Belgique, le Gouvernement, dans un souci de coordination, a rapproché les nouvelles dispositions sur l'organisation criminelle de celles sur l'association de malfaiteurs, suivant en cela la structure proposée par l'amendement du sénateur Lallemand. Par souci de ne pas toucher aux dispositions sur l'association de malfaiteurs, le Gouvernement propose de créer deux nouveaux articles 324bis et 324ter dans le Code pénal.

En ce qui concerne la définition de l'organisation criminelle, le Gouvernement a veillé à clarifier le fait que les organisations ayant pour objet d'exercer une influence politique ne sont pas visées par la nouvelle incrimination. Toute référence à cette finalité est supprimée du projet de loi par le présent amendement. Par ailleurs, le texte précise que la finalité de l'obtention d'avantages patrimoniaux englobe les avantages obtenus tant directement qu'indirectement à la suite de la commission des infractions visées par la disposition.

Deux éléments nouveaux ont été repris de la définition contenue dans la proposition d'action commune de l'Union européenne, l'exigence d'une «association structurée» et d'une association «établissement dans le temps». Cette dernière formulation est préférée aux termes «de manière durable», qui pourraient conduire à exclure de véritables organisations criminelles du champ d'application de la loi. En effet, dans une société où tout va vite, on peut très bien concevoir qu'une organisation criminelle se crée avec un objectif spécifique limité très précisément dans le temps (1 mois, 6 mois par exemple), puis qu'elle disparaîsse pour réapparaître sous une autre forme (un peu comme les sociétés commerciales). Dans la mesure où elle serait créée «à durée déterminée», elle pourrait ne pas être considérée comme «durable», alors qu'elle devrait en tout état de cause pouvoir être couverte par la loi.

En ce qui concerne les formes de participation, on est resté le plus proche possible du texte adopté par la Chambre, tout en inté-

ven en hebben we daarin ook de door de parlementaire onderzoekscommissie geuite wensen willen opnemen. Het deel uitma-ken van een criminale organisatie moet opzettelijk zijn. Om alle twijfels in verband met de opzettelijkheid van het lidmaatschap weg te nemen, zijn de woorden «willens en wetens» ingevoegd. Dit veronderstelt dus een positieve instelling van de betrokken persoon, die bijgevolg met kennis van zaken heeft gehandeld.

Inzake de deelname aan de toegelaten activiteiten en aan de besluitvorming wordt vereist dat de betrokken persoon weet dat zijn deelname bijdraagt tot de doelstellingen van de criminale organisatie. Dit criterium is nauwkeuriger dan gewoonweg weet hebben van de aard van de criminale organisatie en maakt het mogelijk om enkel vormen van vrijwillige en gekarakteriseerde deelname in overweging te nemen. De woorden «moet weten» die nodeloos twijfels doen rijzen over de opzettelijkheid van de misdaad, zijn geschrapt.

In de lijn van de door de parlementaire onderzoekscommissie geformuleerde wensen, zijn voornoemde wijzigingen er eveneens op gericht te voorkomen dat deze bepalingen kunnen worden geïnterpreteerd als een invoering van de omkering van de bewijslast.

Nr. 30 VAN DE REGERING

Art. 3

In dit artikel, de woorden «de artikelen 342 tot 345» vervangen door de woorden «de artikelen 324bis en 324ter».

De minister van Justitie,

Stefaan DE CLERCK.

Nr. 31 VAN DE HEER ERDMAN

(Subamendement op amendement nr. 29 van de regering)

Art. 2

In § 4 van het voorgestelde artikel 324ter, de woorden «iedere leidinggevende persoon» vervangen door de woorden «iedere leidende persoon».

Verantwoording

In de wet van 24 februari 1921, gewijzigd door de wet van 14 juli 1994, worden in artikel 2bis, § 4, b), de woorden «leidend persoon» gebruikt en uitvoerig in rechtsleer en rechtspraak toege-licht. Het is dus beter een in het recht bekende terminologie over te nemen, om elk misverstand te vermijden.

Frederik ERDMAN.

grant les souhaits exprimés par la commission parlementaire d'enquête. L'appartenance à l'organisation criminelle doit être intentionnelle. Pour enlever tout doute quant à ce caractère intentionnel, on a inséré les termes «volontairement et sciemment», ce qui suppose une attitude positive, en connaissance de cause, de la personne concernée.

Pour la participation aux activités licites et aux prises de décision, on exige que la personne sache que sa participation contribue aux objectifs de l'organisation criminelle. Ce critère est plus exigeant que celui de la simple connaissance du caractère d'organisation criminelle. Il permet de ne retenir que des formes de participation volontaire et caractérisée. On a supprimé les termes «doit savoir» qui suscitent inutilement un doute sur le caractère intentionnel de l'infraction.

Ces modifications sont également destinées à éviter, dans la ligne des souhaits exprimés par la commission parlementaire d'enquête, que ces dispositions ne puissent être interprétées comme instaurant un renversement de la charge de la preuve.

Nº 30 DU GOUVERNEMENT

Art. 3

Dans cet article, remplacer les mots «articles 342 à 345» par les mots «articles 324bis et 324ter».

Le ministre de la Justice,

Stefaan DE CLERCK.

Nº 31 DE M. ERDMAN

(Sous-amendement à l'amendement n° 29 du Gouvernement)

Art. 2

Au § 4 de l'article 324ter proposé, remplacer les mots «toute personne dirigeante» par les mots «tout dirigeant».

Justification

Le terme «dirigeant» est usité à l'article 2bis, § 4, b), de la loi du 24 février 1921, modifiée par la loi du 14 juillet 1994. Comme cette notion est amplement commentée dans la doctrine et la jurisprudence, il est préférable de reprendre, pour éviter tout malentendu, une terminologie juridique connue.